

16.-17.5.2014

SÄÄMI KIELÄKÄLDEE (SÁMI GIELLAGÁLDU) ANARÄŠKIELÄ KIELÄJUÁHUS PEVDIKIRJE 3/2014

Äigi: Vástuppeivi 16.5.2014 tijme 9.12 – 15.30 saavâjodetteijee Petter Morottaja
já lávurdáh 17.5.2014 tijme 9.11 – 15.12 saavâjodetteijee Ánná Morottaja

Saje: 16.5. Sajos, Solju (1.kerdi), Aanaar
17.5.Sajos, Sisti (3.kerdi), Aanaar

Mieldi: Anna Morottaja jeessân 16.5. poođij tijme 9.24
Petter Morottaja jeessân
Marja-Liisa Olthuis jeessân (mieldi skype peht)

Matti Morottaja äššitobdee, 16.5. poođij tijme 9.29
Ilmari Mattus äššitobdee
Ella Sarre äššitobdee

Miina Seurujärvi kielâpargee, čällee

1 § ČUÁKKIM LEKKÂM

Saavâjodetteijee leehâi čuákkim 16.5. tijme 9.12

2 § ČUÁKKIM LAVÂLÂŠVUOĐÂ JÁ MERIDEMVÁLDÁLÂŠVUOĐÂ TUHHITTEM

IÄVTUTTÁS: Čuákkimpovdiittás-äššilisto lii vuolgáttum jesánáid 7.5.2014.

Čuákkim pahuduš lavâlâžžân já meridemváldálâžžân.

MIÄRÁDÁS: Pahudui.

3 § PEVDIKIRJE TÄRHISTEJJEI VALJIM

IÄVTUTTÁS: Väljejuužeh kyehti pevdikirjetärhistejje, kiäh toimäv táárbu mielđ meid jienârekinisten.

MIÄRÁDÁS: Väljejuin Ilmari Mattus, Ella Sarre

4 § ÄŠŠILISTO TUHHIITTEM

IÄVTUTTÁS: Äššilisto já aášij čuávuvâš kietádállâmoornig tuhhiittužeh.

ÄŠŠILISTO:

- 5§ Tiervâsvuodâsaanij listoi tärhistem já tuhhiitem
  - Loopah säänih Vuosâiše-listoost
  - Eres tipšom já išedem –listo
  - Raðđiittâhsäänih –listo
  - Eres säänih –listo
- 6§ Puustavoornig
- 7§ Uđđâ säänih
- 8§ Ravvimjuávku
- 9§ Tiättun
- 10§ Eres ääših
- 11§ Čuákkim lopâtem

MIÄRÁDÁS: Äššilisto tuhhiittui

5§ TIERVÄSVUODÄSAANIJ LISTOI TÄRHISTEM JÄ TUHHIITTEM

Tiervâsvuodâsäänih láá tuhhiitemnáál. Listoin kolgáččij keččâđ tárkkilubboht violet já ruopsis saanijd. Čuákkimist láá vala loopah säänih Vuosâiše –listoost. 22.3.2014 listo tärhistui “lämpöuupumus” räi. Čuolmân paasij “lasittunut katse”, sääni kalga hundâruššâđ tääl loopân.

Eres tipšom já išedem –listo, Rađđiittâhsäänih –listo já Eres säänih –listo láá uđđâ liston čuákkimist.

IÄVTUTTÁS: Kielâjuávuš já ravvimjuávku loheh sänilistoid čoodâ já savâstâleh láá-uv säänih tohálih. Jis mottoom sääni listoost ij lah tohálaš, te tot nubásmittoo. Sänilistoh tuhhiittuvvojeh máhđulij nubástusâi mađa.

Loopah säänih Vuošáiše –listoost:

MIÄRÁDÁS: “Lasittunut katse” – jamâ kejâstâh meridui. Listo târhistui, keejâ labdos.

16.5. Purâdempuddâ 12.07-13.04 Puudâ maŋa pahudui, ete Petter Morottaja, Marja-Liisa Olthuis, Ella Sarre, Matti Morottaja, Ilmari Mattus lijjii mielidi. Ánná Morottaja poodij 13.25.

Saavâjodettejje lopáttij čuákkim 16.5.2014 tme 15.30.

17.5.2014 Saavâjodettejje leehâi čuákkim tme 9.10 pahudui, et puohâh lijjii mielidi.

Purâdempuddâ 12.20-13.00. Puudâ maŋa pahudui, ete puohah lijjii mielidi.

Eres tipšom já išedem–listo säänih:

MIÄRÁDÁS: Sirdoo čuávuvâš čuákkimân.

Raðđiittâh säänih-listo.

MIÄRÁDÁS: Sirdoo čuávuvâš čuákkimân.

Eres säänih-listo:

MIÄRÁDÁS: Sirdoo čuávuvâš čuákkimân.

6§ PUUSTAVOORNIG

Pevdikirjevááldus:

Pevdikirje Säämi kielâlâvdikode anarâškielâ juáhus čuákkimist, mii tollui Säämi radiost, Anarist 29.3.2005. Uásivâldeeh: Ilmari Mattus, Matti Morottaja já Petter Morottaja.

3. Puustavoornig:

Puustavoornig lii anolâš sânikirjij ja puohláván listoi ráhtimist já kevttimist. Meiddei tiätumašinijn sorttâdemohjelmeh kevttih monnii puustavoornig. Anarâškielâst lii kevttum maangâláván puustavoornig. Sammallahti-Morottaja "Säämi-suomâ sânikirje" oornig lâi *aâbcčdđefghijklmnnjopršštuvyzzää*. Tot lii siämmááláván puustavoornig ko suomâkielâst-uv, mut säämi pustaveh láá lasettum siämmáásullâsâš suomâ pustavij moonjipel já pustaveh ä já á láá siämmáá-ârvusiih. Erkki Itkonen sânikirjeest "Inarilappisches Wörterbuch" oornig lii tággáár: *aáâbcčçžđđææfghijklmnnjoprššzžttuvy*. (Tâst pustaveh z já ž láá čyeijee jienâduvâi meerhah.)

Säämi kielâorgaaneh láá tuhhiittâm anarâškielân tággáár oornig:

aáââbcčdđefghijklmnnjopršštuvyzzž.

16.-17.5.2014

Pevdikirjeest ibbeerd, et äšši kolgáččij vala puáttiđ ravvimjuávhučuákkimân, mut ravvimjuávhu pevdikiirjijn ij mihheen äššist innig kavnum. Kielâkyeimi 1-kirjeest puustavoornig lii mudoi siämmááláán ko Sammallahti-Morottaja kirjeest, mut **â-puustav** lii oornig loopâst ovdil ä- ja á-pustavijd. Taat čuákkim kalga nanodiđ mottoom puustavoornig anarâškielân, nuuvt et ličij máhđulâš kevttiđ jyehi saajeest siämmáá puustavoornig puátteevuođâst.

LÄVTUTTÁS: Kielâjuávus meerid anarâškielâ puustavoornigân oornig mii lii jo kevttum Kielâkyeimi 1-kirjeest

A B C Ć D Đ E F G H I J K L M N Ń O P R S Š T U V Y Z Ž Ā Ą Ǻ, ä já á láá
täsiárvusiih.

MIÄRÁDÁS: Anarâškielâ puustavoornig lii čuávuvâš:

A Ā Ą Ä B C Ć D Đ E F G H I J K L M N Ń O P R S Š T U V Y Z Ž.

Lovnásaanijn láá pustaveh, moh iä lah anarâškielâst om. Ö. Tagarij pustavij saje lii tom meerhâ sulâstittee meerhâ maŋa, om. ö puátá o maŋa. Á já Ä iävâ lah täsiárvusiih, mut oornig lii Á Ä.

Sämmilii 16. konfrens Murmanskis 1996 lii tuhhiittâm virgálvantanarâškielâ tááláá ortografia já pustavoornig. Pustavoornig lii ovdíš giella.org sijđoi mielđ čuávuvâš: A/a, (Ā/ā), B/b, C/c, Ć/ć, D/d, Đ/đ, E/e, F/f, G/g, H/h, I/i, J/j, K/k, L/l, M/m, N/n, O/o, P/p, R/r, S/s, Š/š, T/t, U/u, V/v, Y/y, Z/z, Ž/ž, Ä/ä, (Á/á).

Čuákkim savâstâlâi nj-fooneem merkkiimist já smietâi kolgáččij-uv toos leđe sierâ merkkâ.

njuámmil, manje, puunnjâđ, munjin;

ñuámmil, mañe, puuññâđ, muñin;

ńuámmil, mańe, puuńńâđ, muńin

Merkkâ ij meridum

Čuákkim savâstâlâi meid jienâduvâi kukkoduvâin já toi merkkiimist.

7§ UDDÁ SÄÄNIH

Kielâpargee lii iävtuttâm uddâ saaniid kj. labdos Uddâ säänih.

IÄVTUTTÁS: Čuákkim totká uddâ saaniid já tuhhit taid, teikkâ iävtut sajan eres sääni/saaniid, moh talle tuhhiittuvvojeh. Sajeh kost láá molsoiävtuliih iävtuttâsah čuákkim meerrid juábbáá kuábbáá molsoiävtuin.

MIÄRÁDÁS: Tuhhiittum säänih labdosist Uddâ säänih

8§ RAVVIMJUÁVKKU

Vyeleeb pevdikirjeváaldus miel ravvimjuávkku ij lah innig toimâmin. Jesâneh láá väljejum ivviid 2008-2012. Ravvimjuávkun lii kuittâg čielgâ tárpu anarâškielâ kielâpargoost, kielâjuávuus ij ovtâst tuárvi pyereest om. eres kuávlukielâid.

Pevdikirje váaldus:

Säämi kielâlävdikode anarâškielâ juáhus čuákkim 24.4.2008 tme 15:15

Pevdikirje Säämi kielâlävdikode anarâškielâ juáhus čuákkimist, mii tollui Avelist (Saarineitamontie 29) 24.4.2008 tme 15:00. Čuákist lijii Petter Morottaja, kote tooimâi saavâjođetteijen, Ilmari Mattus, kote toolâi pevdikirje já Heli Aikio sehe Matti Morottaja, kote tooimâi äššitobden.

5.§ Kielâravvimjuávhu valjim ivviid 2008–2012.

Ravvimjuávkun väljejuvvojii tah jesâneh:

Matti Morottaja

Ilmari Mattus

Petter Morottaja

Ella Sarre

Marja-Liisa Olthuis

IÄVTUTTÁS: Čuákkim kuorättâl kost kuávluin lii tárpu finnid anarâškielâsárnoid fáárun kielâpaargon. Čuákkim iävtut ulmuid ravvimjuávkun já kielâpargee tuálvu ääši ovdâskulij nuuvt, et ravvimjuávkku vuáduduvvoo virgálávt uassin anarâškielâ kielâpargo.

MIÄRÁDÁS: Čuákkim iävtut ravvimjuávhu jesânin čuávuváid ulmuid:

Matti Morottaja

Ilmari Mattus

Ella Sarre

Matti Valle

Marja-Liisa Olthuis

9§ TIÄTTUN

- SáFá2-proojeekt loppåseminaar koolgái leđe 20.-21.5., seminaar lii tääl sirdum 26.-27.5.2014.
- Kotoistus-proojeekt www.kotoistus.fi lii pıvdám, et Kielâ Käldee išediččij sii piejâmáin (Suomâ peln) sámi kielâi lokaalijd (kielâi noomah, mitto, äigi jna ohtâduvah) sii vuávám tiätturohjelmân. Ohjelm lii mottoom vuáđuohjelm, mon masa puoh tiätutekniik iráttásah kevttih, ko vuávájeh jieijjáš versioid tiätumašináid. Jis kotoistus-proojeekt ulme luhostuvá, forgá lii teoriast máhđuláš, et tiätuteknisij piergásij kevttimvuáháduvah torjuh meid anaráškielâ.

10§ ERES ÄÄŠIH

Eres ääših iä lamaš.

11§ ČUÁKKIM LOPÁTTM

Saavjodetteijee lopáttij čuákkim 17.5.2014 tijme 15.12.

16.-17.5.2014

11§ ČUÁKKIM LOPÁTTEM

Saavâjodetteijee lopâttij čuákkim 17.5.2014 tijme 15.12.

